

Jakie drzewa sadzimy?

Sadzimy rodzime, długowieczne drzewa, przyjazne dla otoczenia – przede wszystkim miododajne lipy, dęby i drzewa owocowe. Drzewa te zwykle wykształcają głębokie systemy korzeniowe, czerpiące wodę i pożywienie z głębszych warstw gleby. Lipy i dęby będą cieszyć oczy naszych wnuków i prawnuków. A drzewa owocowe będą cieszyć także ptaki.

Nie sadzimy topól obcego pochodzenia, niedawno tak popularnych. Rosną one szybko, ale krótko żyją, mają kruche gałęzie i płytko rosnące korzenie. Pobierają dużo wody i minerałów. Zamierające topole należy zastępować rodzimymi drzewami.

Jak sadzimy?

- przynajmniej 3 m od krawędzi jezdni, optymalnie za rowem; bliższe sadzenie możliwe w przypadkach uzupełniania alej lub dróg o niewielkim ruchu,
- staramy się sadzić minimum 1 m od granicy sąsiadującego pola, o ile pas drogowy jest wystarczająco szeroki,
- unikamy miejsc, w których drzewa utrudniłyby ruch samochodów i maszyn rolniczych,
- wybrani w przetargach wykonawcy udzielają przynajmniej rocznej gwarancji na wykonane nasadzenia.

Podstawową zasadą programu „Drogi dla Natury” jest partnerstwo z zarządcami dróg:

- podpisujemy umowy na sadzenie drzew z zarządcami dróg,
- każde drzewo jest posadzone w lokalizacji uzgodnionej z zarządcą drogi,
- zarządcy dróg biorą udział w odbiorze posadzonych drzew.

W roku 2010 posadziliśmy ponad **10 000 drzew** przy drogach wojewódzkich, powiatowych i gminnych, w partnerstwie z 26 zarządcami dróg.

aleje.org.pl

Fundacja EkoRozwoju • fer.org.pl

50-134 Wrocław
ul. Białoskórnicza 26
tel./faks 71 343 08 49

Partnerzy:

Fundacja Ekologiczna „Zielona Akcja”
www.zielonaakcja.pl
ul. Wrocławska 41, 59-220 Legnica
tel. 76 862 9430, 76 723 8101
faks 76 721 2496

Stowarzyszenie Eko-Inicjatywa
www.ekokwidzyn.pl
ul. Miłosna 1, 82-500 Kwidzyn
tel./faks 55 261 2216, tel. 55 261 3797

Fundacja AERIS FUTURO
www.aeris.eko.org.pl
ul. Krowoderska 11/8, 31-141 Kraków
tel. 12 430 0822

Projekt finansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Regionalnego w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko oraz przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO
WSPÓLNOTA EUROPEJSKA

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

**Drogi
dla
Natury**

DRZEWA PRZYDROŻNE Dlaczego i jak je sadzimy?

Organizacje społeczne opiekujące się przyrodą posadzą w latach 2010–11, wspólnie z zarządami dróg, 30 000 drzew przy polskich drogach. Sadzenie jest finansowane z unijnego programu Infrastruktura i Środowisko (wspiera m.in. budowę dróg) i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Wierzmy, że aleje mogą dobrze służyć jednocześnie ludziom i przyrodzie, stąd nazwa „Drogi dla Natury”.

Drzewa przydrożne a plony

Drzewa przy drogach budzą wątpliwości rolników, gdyż bezpośrednio pod koronami drzew plony są niższe z powodu zacienienia i konkurencji o wodę i sole mineralne. Z drugiej strony, liczne badania naukowe i doświadczenie praktyczne wykazują, że na całości pola otoczonego drzewami plony są wyższe, niż na obszarze bezdrzewnym. Dlaczego tak jest?

- drzewa, hamując wiatr, zmniejszają wysuszenie pola i roślinności oraz wywiewanie próchnicy i cząstek ilastych z gleby,
- drzewa zwiększają nawodnienie pola, sprzyjając opadom atmosferycznym i akumulacji śniegu,
- na podtopionych polach drzewa przyspieszają osuszanie, co było jednym z powodów tradycyjnego na polskiej wsi sadzenia wierzb wśród pól,
- w zadrzewieniach gniazdują pożyteczne owady zapylające uprawy.

Już w pierwszej połowie XIX wieku patriota i rolnik, generał Dezydery Chłapowski, założył na ziemiach majątku w wielkopolskiej Turwi zadrzewienia, aby zwiększyć produktywność gospodarstwa.

Drzewa przydrożne a przyroda

Drzewa w krajobrazie rolniczym są schronieniem i miejscem lęgowym ptaków i nietoperzy, które żywią się owadami, chroniąc w ten sposób plony przed szkodnikami. Aleje są także miejscem gniazdowania dzikich pszczół i trzmieli, które zapylając umożliwiają plonowanie roślin owadopylnych. Z kolei niektóre drzewa, zwłaszcza lipa, są źródłem pożytku dla pszczół miodnych.

Aleje są domem rzadkich, chronionych zwierząt, porostów i grzybów, które tylko w starych drzewach znajdują sprzyjające warunki życia. Jednym z nich jest pachnica dębowa – duży chrząszcz zamieszkujący dziuplaste drzewa, chroniony prawem europejskim.

Drzewa przydrożne a rozwój

Wiekowe aleje są znakiem rozpoznawczym Warmii i Mazur – jednego z najatrakcyjniejszych turystycznie regionów Polski. Turysta oczekuje zieleni i pięknych widoków – oba walory są związane z przydrożnymi drzewami. Także w wielu innych regionach aleje stanowią ozdobę krajobrazu i magnes dla gości.

Inne pożytki z drzew

Drzewa służą wszystkim, nie tylko tym, którzy je posadzili bądź są właścicielami działki na której rosną. W jaki sposób?

- produkują tlen i wiążą dwutlenek węgla,
- pochłaniają zanieczyszczenia powietrza,
- oczyszczają wody gruntowe.

Dlatego wycięcie drzewa wymaga zezwolenia urzędu gminy, w przypadku drzew przydrożnych dodatkowo uzgodnionego przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska

Drzewa a bezpieczeństwo ruchu

Bezpieczeństwo kierowców jest główną troską zarządców dróg i bywa uzasadnieniem dla wycinania alej. Są miejsca, gdzie wycięcie drzew istotnie zmniejsza zagrożenie wypadkiem, zwłaszcza na skrzyżowaniach i zakrętach, bądź w przypadkach skrajnie wąskich alej. Z drugiej strony, liczne badania naukowe wykazały, że usunięcie drzew nie likwiduje wypadków, gdyż brak drzew skłania kierowców do szybszej jazdy. Zarządzenie takim nieszczęściom zależy przede wszystkim od samych kierowców.

Można wiele zrobić dla zwiększenia bezpieczeństwa ruchu bez wycinania drzew, np. wyraźnie je oznakowując odblaskowymi tablicami, ustawiając bariery energochłonne, wprowadzając ograniczenie prędkości, lub kierując ruch tranzytowy na inną trasę.